

U.2006.960Ø

Kommune pålagt erstatningsansvar for manglende information om mulighed for genoptagelse af førtidspensionsager.

- A blev i 1994 tilkendt forhøjet almindelig førtidspension. Den 15. juli 2003 ansøgte A om genoptagelse af sin pensionssag på baggrund af en højesteretsdom fra december 1999, der ændrede den administrative praksis i sådanne sager, og som var omtalt i en artikel i en lokalavis den 9. juli 2003. I oktober 2003 ændrede Den Sociale Ankestyrelse sin oprindelige afgørelse, således at A blev tilkendt mellemste førtidspension. Ved kommunen K's beregning af efterbetalingen blev det lagt til grund, at ydelser før august 1998 var forældede. A påstod K erstatningsansvarlig for de forældede ydelser på grund af manglende information til borgerne om højesteretsdommen. Ældre Sagen havde i april 2002 rettet henvendelse til K om manglende information til K's førtidspensionister om mulighederne for at få genoptaget deres pensionssag, ligesom Socialministeriet havde henledt kommunernes opmærksomhed herpå. K fandtes at have handlet ansvarspådragende ved ikke herefter at have informeret førtidspensionisterne i K om mulighederne for genoptagelse af deres pensionssag, og A tilkendtes erstatning for de manglende ydelser fra juni 1997 til og med juli 1998.

Ø.L.D. 21. december 2005 i anke 22. afd. B-1441-05

(Black, A.F. Wehner, Jakob Fink Nielsen (kst.)).

Høje-Taastrup Kommune (adv. Hans Lykke Hansen v/adv. Liv Helth Lauersen, Kbh.) mod Ældre Sagen som mandatar for A (adv. Søren Kjær Jensen, Kbh.).

Tåstrup Rets dom 28. april 2005.*Indledning*

Sagen drejer sig om en kommunes eventuelle ansvar ved ikke at have foretaget skridt til information af borgere, der kunne være omfattet af Højesterets dom af 22. december 1999. **1)** Ved dommen ændrede Højesteret den gældende administrative praksis for vurderingen af erhvervsevnetabet i sager om tildeling af forhøjet almindelig eller mellemste førtidspension.

Påstande

Ældre Sagen har som mandatar for A påstået Høje-Taastrup Kommune dømt til at betale 36.207 kr. med tillæg af procesrenter fra den 11. august 2004, subsidiært et mindre beløb efter rettens skøn.
>> 961 >>

Kravet er opgjort som forskellen mellem forhøjet almindelig førtidspension og mellemste førtidspension for A i perioden marts 1995 til juli 1998.

Sagsøger har overordnet anført, at Høje-Taastrup Kommune er erstatningsansvarlig ved ikke at have foretaget nogen selvstændig information af de borgere, der kunne være omfattet af Højesterets dom. Hvis der var blevet informeret, ville A have søgt om genoptagelse langt tidligere, og en mindre del af hendes krav på regulering af pensionen ville være forældet.

Høje-Taastrup Kommune har påstået frifindelse.

Sagens omstændigheder

A, der er født i 1934, blev i 1988 syg. Hun modtog sygepenge, men blev ikke rask og ansøgte siden om førtidspension.

Den 1. marts 1994 afgjorde Den Sociale Ankestyrelse, at A kun havde krav på forhøjet almindelig førtidspension. A var af flere specialister diagnosticeret som fibromyalgi-patient med en varig nedsættelse af erhvervsevne til under 1/3.

Den 15. juli 2003 ansøgte A om genoptagelse af sin pensionssag, og Den Sociale Ankestyrelse ændrede den 6. oktober 2003 sin oprindelige afgørelse af 1. marts 1994. A blev tilkendt mellemste førtidspension fra den 1. oktober 1992.

Høje-Taastrup Kommune foretog beregningen af efterbetalingen af pension. Beregningen er påvirket af, at A i den relevante periode fyldte 67 år og overgik til folkepension, og af, at ydelser før august 1998 er forældede.

Parterne korresponderede om forældelsesspørgsmålet, men det er under sagen ubestridt, at ydelser før august 1998 er forældede.

Efter Højesterets dom af 22. december 1999, hvor Den Sociale Ankestyrelse var part, udarbejdede Kammeradvokaten et notat af 31. januar 2000 om genoptagelse af pensionssager.

Notatet har ikke været i sagsøgtes besiddelse før denne sag, men indeholder følgende vurdering:

»Selv om det kan give anledning til nogen tvivl, hvor langt offentlige myndigheders pligt til at genoptage sager af egen drift rækker, finder jeg i al fald ikke, at en sådan pligt skulle bestå på grundlag af Højesterets dom af 22. december 1999.

...

Det følger imidlertid af Ombudsmandens praksis, at Ankestyrelsen bør informere offentligt om muligheden for at begære sager genoptaget og vejlede om, hvorledes de pågældende skal bære sig ad hermed. I informationen bør der gøres opmærksom på, at der ikke kan ske genoptagelse, for så vidt angår perioder, som ligger mere en 5 år før genoptagelsesbegæringen, idet pensionskrav, som kan henføres til sådanne perioder, er forældet. Informationen kan efter min opfattelse gives ved annoncering i landsdækkende medier, suppleret med udstedelse af cirkulærer eller lignende til de underordnede pensionsmyndigheder.«

I publikationen Nyt fra Ankestyrelsen 1/2000 orienterede ankestyrelsen om Højesteretsdommen. ankestyrelsen anførte, at kommunerne og de sociale nævn var orienteret ved udsendelse af »Sociale meddelelser, pensionsområdet«, SM P 3/2000 den 15. februar 2000. I artiklen omtales Kammeradvokatens vurdering af, at der ikke foreligger pligt for pensionsmyndighederne til af egen drift at genoptage pensionssager. Det hedder afslutningsvis i artiklen, at:

»Ankestyrelsen har imidlertid underrettet kommunerne og ved orientering af pressen informeret offentligheden om muligheden for at bede kommunen om at genoptage tidligere afgjorte sager. Ankestyrelsen har samtidig orienteret kommunerne og henstillet til dem at yde vejledning til borgere, som retter henvendelse om genoptagelse.«

Den omtalte information af pressen skete ved pressemeddelelse af 21. februar 2000, der er sålydende:

»Ny praksis ved genoptagelse af sager om førtidspension.

Ny praksis i Den Sociale Ankestyrelse kan få betydning for pensionister på den såkaldt »forhøjede almindelige førtidspension«, hvis de tidligere har fået afslag på at få mellemste førtidspension.

Hvor det tidligere har været op til en førtidspensionsansøger at bevise sin uarbejdsdygtighed, bliver det nu i højere grad myndighederne, der skal belyse, om en ansøger rent faktisk er i stand til at passe et deltidsarbejde.

Dette er konsekvensen af en Højesteretsdom fra december sidste år.

Der er tale om en forholdsvis lille gruppe af førtidspensionister, men til gengæld en gruppe, som for manges vedkommende hidtil er blevet afvist af læger og myndigheder, siger chefen for Den sociale Ankestyrelse, Karen Sejrsdal Christensen: »Vi har her typisk med patienter at gøre, som plages af lidelser, som det i dag er meget svært, for ikke at sige umuligt, at diagnosticere. F.eks. fibromyalgi, kronisk træthedssyndrom eller andre sygdomme, som lægerne har vanskeligt ved at dokumentere og hvor myndighederne derfor ofte har måtte give afslag på mellemste førtidspension.

Med Højesterets dom er der sket en ændring af praksis. Det betyder, at hvor det før var op til pensionisten selv at belyse, at han eller hun slet ikke var i stand til at arbejde, bliver det nu i højere grad myndighederne, der skal belyse, om pensionisten stadig har en resterhvervsevne,« oplyser Ankestyrelsens chef.

Styrelsen skønner, at ændringerne kan komme til at berøre omkring 5.000 danskere, der i øjeblikket får forhøjet almindelig førtidspension. Rent praktisk er det kommunerne, der vurderer om en sag skal genoptages. >> 962 >> Det er derfor også her, man skal henvende sig, hvis man mener, den ændrede praksis gør en berettiget til en højere pension. Kommunen beslutter herefter om sagen skal genoptages og om den ændrede praksis har betydning for sagen. Da der ikke findes en central registrering af personer, der vil kunne få deres sag genoptaget, vil Den sociale Ankestyrelse på denne måde fortælle offentligheden om den ændrede praksis og mulighederne for genoptagelse af allerede afgjorte sager. Man kan læse mere om dommen på vores hjemmeside www.dsa.dk under punktet Nyheder.«

Parterne er enige om, at Højesterets dom og den udsendte pressemeddelelse i 1. halvår af 2000 gav anledning til en del omtale i danske aviser, der efter pressemeddelelsen skrev om muligheden for

genoptagelse af afgjorte pensionssager.

Den Sociale Ankestyrelses henvendelse til kommunerne er også dateret den 21. februar 2000 og er sålydende:

Til pensionsmyndighederne i
samtlige kommuner,
samtlige statsamter og
Den social Sikringsstyrelse.

Vedrørende retsgrundlaget for eventuel genoptagelse af afgørelser om førtidspension som følge af Højesterets dom af 22. december 1999.

Den sociale Ankestyrelse har den 15. februar 2000 udsendt SM P 3-00 om dommen. Dommen kan ses på Den sociale Ankestyrelses hjemmeside www.dsa.dk under nyheder. Ankestyrelsen har indhentet et notat fra kammeradvokaten om i hvilket omfang dommen medfører pligt til genoptagelse af allerede afgjorte sager.

Kammeradvokatens konklusion er, at dommen ikke medfører pligt for pensionsmyndighederne til af egen drift at fremfinde og genoptage tidligere afgjorte sager, der kan have lighedspunkter med den sag, dommen vedrørte.

Derimod finder Kammeradvokaten, at borgere, som mener, at deres sag minder om den afgjorte sag, bør gøres opmærksom på muligheden for selv at søge deres sag genoptaget. Ankestyrelsen vil på denne baggrund gennem en pressemeddelelse offentligt orientere herom og vejlede om, hvorledes borgerne skal bære sig ad hermed

Kopi af pressemeddelelsen vedlægges til orientering.

Som det ses forudsættes opholdskommunen i alle tilfælde at yde vejledning.

Om kompetencen til at foretage genoptagelse . . .

. . .

Kommunerne bedes vejlede borgerne i overensstemmelse hermed.«

Endelig omtaltes Højesterets afgørelse af Ankestyrelsen i en artikel i Nyhedsmagasinet Danske Kommuner den 9. marts 2000.

I Nyt fra Ankestyrelsen 2/2000 omtales problemstillingerne efter Højesterets afgørelse igen. Først og fremmest behandles kompetencefordelingen mellem de sociale nævn, ankestyrelsen og kommunerne. Det hedder videre:

»Det bemærkes, at Ankestyrelsen ikke hermed har taget stilling til spørgsmålet om forældelse af pensionskrav, der ligger mere end 5 år før genoptagelsesbegæringen, idet forældelsesspørgsmålet må afgøres konkret, og i givet fald kan prøves i ankesystemet.«

Høje-Taastrup Kommune har til belysning af den vurdering, kommunen løbende foretog af indsatsen på dette område fremlagt en række referater af møder afholdt i Foreningen af socialchefer i Danmark, kreds 1, pensionsudvalget. Sagsøgte har deltaget i disse møder.

Af disse referater fremgår, at drøftelserne efter Højesterets dom er gengivet således:

På mødet den 2. maj 2000:

»Højesteretsdom om førtidspension - det videre forløb. I NYT fra Ankestyrelsen nr. 1/00 og i Danske Kommuner nr. 10-2000 har Ankestyrelsen givet oplysninger om, hvordan kommunerne skal forholde sig til dommen og fastslået, at det er borgerne selv, der skal rette henvendelse til kommunerne, hvis en tidligere tilkendt pension ønskes prøvet med henblik på en højere pension. . . .«

På mødet den 20. juni 2000:

»Gennemgang og drøftelse af Nyt fra Ankestyrelsen nr. 2/00. . . . Artiklerne blev gennemgået og drøftet. Enighed om at det var en dårlig præcisering af genoptagelsessagerne som følge af højesteretsdommen.«

På mødet den 5. september 2000:

»Genoptagelse af førtidspensionssager. På nuværende tidspunkt er der modtaget 6 sager i Ishøj og Søllerød, mens der i Frederiksberg er modtaget 35 sager. De øvrige kommuner i udvalget ligger mellem disse tal. P.t. er der truffet afgørelse i ca. halvdelen af sagerne og mange sager er endt med afslag på forhøjelsen af pension. Der går endnu et stykke tid inden vi kan få det fulde overblik over, hvordan sagerne vil ende. Sagerne behandles jo af både kommuner, De Sociale Nævn og af Ankestyrelsen.

På mødet den 8. maj 2001:

»... tendensen er, at de indsendte sager på baggrund af Højesterets dommen oftest får tilkendt mellemste førtidspension, hvis sagen understøttes af en speciallægeerklæring og arbejdsprøvning har været forsøgt.«

På mødet den 14. maj 2002:

»Nogle kommuner har allerede annonceret, jfr. Socialministerens henstilling om information. Andre kommuner har endnu ikke taget stilling til, hvad man skal gøre.«

Ældre Sagen rettede den 11. april 2002 henvendelse til Høje-Taastrup Kommune og bad om at blive >> 963 >> orienteret om, hvorledes sagsøgte havde forholdt sig til muligheden for genoptagelse af sager om tildeling af almindelig forhøjet førtidspension.

Høje-Taastrup Kommune svarede ikke, og Ældre Sagen rykkede for svar den 13. juni og 2. september 2000.

I mellemtiden havde Socialministeriet den 16. april 2002 skrevet således:

»Orientering om højesteretsdom om førtidspension.

(Til samtlige kommuner)

Denne skrivelse udsendes på baggrund af den fornyede aktualitet, som Højesterets dom af 22. december 1999 om retten til førtidspension har fået i den sidste tid. Der er i pressen blevet stillet spørgsmål ved, om førtidspensionister, der som følge af dommen er berettiget til en højere pension, i tilstrækkeligt omfang er informeret om deres muligheder for at få genoptaget deres pensionssag.

Der må ikke herske tvivl om, at pensionisterne selvfølgelig skal have den pension, som de har ret til. Det er i den forbindelse kommunernes ansvar at vejlede og informere borgerne om deres rettigheder.

Socialministeriet og Kommunernes Landsforening har drøftet spørgsmålet og er enige om at anbefale kommunerne at vurdere om den hidtidige informationsindsats har været tilstrækkelig, eller om der eventuelt er et behov for at give supplerende information. Det kan gøres på forskellig vis, og det er op til den enkelte kommune at afgøre, hvordan opgaven lokalt gribes mest hensigtsmæssigt an.

En mulighed er at informere via pressen. Der er vedlagt et forslag til, hvordan en annoncetekst kan udformes.

...

Det er vigtigt at være opmærksom på, at der lokalt skal findes en løsning, der på den ene side sikrer, at de af kommunens pensionister, der er omfattet af dommen, bliver informeret om den. På den anden side er det også centralt, at der ikke skabes falske forhåbninger om en højere pension hos det flertal af pensionister, der ikke bliver berørt af dommen.«

Afdelingschefen i ældre- og handicapafdelingen i Høje-Taastrup Kommune besvarede den 6. september 2002 Ældre Sagens henvendelse således:

»... Jeg kan oplyse, at socialudvalget er meget opmærksom på den omtalte problematik. Der er på nuværende tidspunkt behandlet en lang række genoptagelsessager, og der er fortsat en del sager under behandling. Socialudvalget vil på baggrund af antallet af behandlede sager, i løbet af efteråret beslutte, om der skal foretages yderligere.«

Ældre Sagen skrev igen den 30. september 2002 til Høje-Taastrup Kommune og »[henstillede], at der træffes beslutning om, at der rettes henvendelse til alle pensionister, der har en mulighed for at få taget deres sag op til nyvurdering og skal anmode om at modtage orientering om, hvad Kommunen vil foretage sig.«

Efter yderligere brevveksling skrev Høje-Taastrup Kommune ved socialudvalgsformanden den 28. november 2002 til Ældre Sagen og oplyste:

»Socialudvalget har efter udvalgsrådet i november, hvor emnet blev fremstillet, ikke fundet behov for at rette henvendelse til kommunens pensionister.

Høje-Taastrup kommune har valgt at henholde sig til Ankestyrelsens anvisninger. I nyt fra Ankestyrelsen 1/2000 fremgår, at kammeradvokatens vurdering er, at pensionsmyndighederne ikke har pligt til på eget initiativ at genoptage tidligere afgjorte sager. Videre fremgår det, at Ankestyrelsen har underrettet kommunerne og ved orientering af pressen informeret offentligheden om mulighederne for at bede kommunen genoptage tidligere afgjorte sager. Der henvises endvidere til den pressedækning der har været af problematikken i dagspressen gennem efteråret 2001 og foråret 2002.

I meddelelse fra Socialministeriet af 16. april anbefales kommunerne at vurdere om den hidtidige informationsindsats har været tilstrækkelig. I den forbindelse har socialudvalget i Høje-Taastrup Kommune vurderet sagen på deres møde i maj 2002. Udvalget har ikke her valgt, at der skulle ske en yderligere information. Socialudvalget har igen drøftet sagen på møde primo november, hvor udvalget bl.a. har konstateret, at den hidtidige information er tilstrækkelig.

Socialministeriet skriver endvidere, at det er vigtigt, at der ikke skabes falske forhåbninger om en højere pension hos det flertal af pensionister, der ikke er berørt af dommen. Denne pointe kombineret med en viden om at andre kommuner i amtet, der har informeret via fx. lokalavis, har fået nogenlunde procentvis samme antal henvendelser som Høje-Taastrup Kommune er også med i overvejelserne om der er et behov for yderligere information.«

Ældre Sagen anmodede i et brev af 17. december 2002 Høje-Taastrup Kommune om at revurdere sin beslutning, således at samtlige pensionister blev underrettet.

I Tåstrup Avis blev der den 9. juli 2003 under overskriften »Pensioneret information« bragt en artikel om emnet. Under overskriften hedder det:

Socialt: Måske er der førtidspensionister, der har penge til gode i kommunen. Ældre Sagen forstår ikke, hvorfor kommunen tøver med at informere.

Af artiklen fremgår bl.a., at Høje-Taastrup Kommune har 2.063 førtidspensionister. Kommunen kan ikke oplyse, hvor mange genoptagelser, højesteretsdommen har ført til. Socialudvalgsformanden citeres for følgende:

»Vi tog det op med det samme og gjorde op, om man skulle skrive ud til alle og risikere at give folk falske forventninger. Eller om vi skulle følge udviklingen på >> 964 >> området tæt. Vi valgte det sidste, og derfor bliver udvalget orienteret hver tredje måned om, hvor langt vi er kommet. Vi holder løbende øje med det. «. . . »De mennesker får pengene før eller senere. Vi skal jo tilbagebetale med tilbagevirkende kraft . . . «

Borgmesteren og socialchefen citeres for, at kommunen kender sine førtidspensionister så godt, at man ved, hvem der kunne komme i betragtning til en genoptagelse, og at medarbejderne er så dygtige, at man kan stole på, at de finder frem til de relevante klienter.

Den 23. juni 2004 indrykkede Høje-Taastrup Kommune i Tåstrup Avis en annonce »Høje-Taastrup Kommune informerer borgerne, genoptagelse af førtidspensionssager«, hvor Socialministeriets forslag til tekst af 16. april 2002 anvendes. Endvidere oplyser kommunen, at der er behandlet 215 ansøgninger om genoptagelse. I 45 sager er der truffet afgørelse om ændring af den tidligere afgørelse.

Stævning er modtaget den 11. august 2004.

Forklaringer

A's ægtefælle, - - -, har oplyst, at hustruen ikke kan klare at afgive forklaring i retten. - - - har forklaret, at A i en årrække fungerede som medhjælpende hustru i parrets - - -forretning. Hun blev syg i 1988 og fik sygedagpenge i et års tid. I ca. 3 år fik hun ingen ydelser. Allerede i 1989 havde kommunens speciallæge sagt, at der ikke var mulighed for revalidering, men kommunen tog ingen initiativer. A henvendte sig selv til en specialist, der stillede diagnosen fibromyalgi. Selv om to specialister havde anført, at A's arbejdsevne var nedsat til under 1/3, blev der alligevel givet afslag på mellemste førtidspension. A var vældig påvirket af afgørelsen og følte sig ydmyget. Ægteparret besluttede sig for at klare sig for den tilkendte førtidspension.

I 2000 læste - - - lidt om Højesterets dom, men var ikke i stand til at tage sig af det. A var fortsat syg, og han var i færd med at afvikle sin forretning. De tænkte begge, at der ikke var noget at gøre og havde ikke kræfter til at skulle igennem en så opslidende proces igen. De var slet ikke klar over, at der bare skulle søges om genoptagelse.

Da - - - læste artiklen i Tåstrup Avis i 2003, kunne han straks se, at det var relevant for A at søge om genoptagelse. Han fandt argumentet om ikke at informere alle for ikke at rejse falske forhåbninger hos de, der ikke var berettiget, noget bagvendt.

- - - har forklaret, at ægteparret ikke har modtaget nogen som helst henvendelser fra kommunen om pensionen gennem alle årene. Han ringede efter at have læst avisartiklen til kommunen, der sendte alle papirerne til Den Sociale Ankestyrelse. Det gik meget let, og efter 2½ måned forelå svaret. De var indtil dette tidspunkt ikke klar over forældelsesreglerne.

Hvis ægtefællerne var blevet informeret ved en annonce, som den af 23. juni 2004 lige efter Højesterets dom, ville de straks have søgt om genoptagelse.

Procedure

Sagsøgeren har anført, at sagsøgte har handlet ansvarspådragende ved ikke behørigt at have informeret kommunens borgere og herunder sagsøger om muligheden for at få genoptaget førtidspensionssager efter Højesterets dom. Dette burde være sket ved sagsøgtes egen drift efter dommens afsigelse og i alt fald senest, da ankestyrelsen havde informeret kommunerne herom. Pligten til information eksisterer navnlig i et tilfælde som dette, hvor kommunen oprindeligt afslog sagsøgerens ansøgning om en højere pension, og hvor denne praksis er blevet underkendt af Højesteret.

Sagsøgte kan ikke holde sig ansvarsfri ved at henvise til, at det var Den Sociale Ankestyrelse, der skulle foretage information af borgerne, således at kommunen blot skulle vejlede de borgere, der konkret henvendte sig. Kommunen må indse borgernes behov for information, allerede fordi kommunen selv angiver at have et stort informationsbehov, jf. de fremlagte referater fra socialchefernes møder.

Ingen synes i forløbet at have været opmærksom på forældelsesproblematikken - selv om Kammeradvokaten nævner det i sin redegørelse. Sagsøgte bør imidlertid være opmærksom på forældelsesproblematikken, og netop på grund af forældelsen af kravet på løbende ydelser er behovet for rettidig information særlig påkrævet.

Sagsøgtes oplysninger om at have sammenlignet antallet af genoptagelsesbegæring med antallet andre steder i landet er ikke en forsvarlig måde at opfylde informationspligten på. Sagsøgte har ikke nærmere redegjort for, hvordan disse sammenligninger og vurderinger er foretaget. Hensynet til de borgere, der ikke kan få medhold i deres genoptagelsessag, er ikke nogen saglig begrundelse for ikke at informere de borgere, der kan få medhold. Det er bemærkelsesværdigt, at sagsøgte ikke har afhørt nogen partsrepræsentant eller vidner om de foretagne vurderinger.

Den almindelige offentlige omtale af Højesterets dom kan aldrig erstatte information fra den myndighed, borgeren har været i kontakt med, nemlig kommunen.

Sagsøgeren rettede straks efter artiklen i Tåstrup Avis i sommeren 2003 henvendelse til sagsøgte, der oversendte sagen til Den Sociale Ankestyrelse. Dette er en klar formodning om, at sagsøger også ville have søgt om genoptagelse tidligere, hvis hun var blevet informeret om muligheden, jf. også - -'s forklaring.

Der kan ikke pålægges sagsøgeren nogen egen skyld, når man tager hele hendes situation i betragtning. Hun har ikke været i stand til at genoptage det, som hun vurderede som en kamp imod sagsøgte. >> 965 >>

Til støtte for den subsidære påstand har sagsøgeren anført, at sagsøgte senest ved Ældre Sagens henvendelse i april 2002 og Socialministeriets orientering i samme måned har været forpligtiget til at foretage information af berørte borgere.

Sagsøgte har til støtte for sin påstand gjort gældende, at der ikke foreligger erstatningsansvar for det forhold, at sagsøgeren først i juli 2003 søgte om genoptagelse af sin pensionsag.

Sagsøgte var ikke forpligtet til at informere borgerne om adgangen til genoptagelse efter Højesterets dom af 22. december 1999. Der skal sondres mellem vejledning og information. Opgavefordelingen mellem kommunerne og ankestyrelsen er tydelig angivet i ankestyrelsens skrivelser og pressemeddelelser fra primo 2000. Ankestyrelsen informerede offentligheden, og kommunerne foretog vejledning, når borgerne henvendte sig. Socialministeriets skrivelse af 16. april 2002 er alene en anbefaling om at vurdere informationsindsatsen, og sagsøgte har fulgt udviklingen nøje. Sagsøgte har vurderet mediedækningen og har vurderet antallet af indkomne begæring med det forventelige niveau på baggrund af oplysninger fra andre kommuner. Sagsøgte ville ikke skabe falske forhåbninger hos de pensionister, der ikke ville blive berørt.

Hvis der foreligger en informationspligt over for borgerne i et tilfælde som det foreliggende, påhviler denne pligt ikke sagsøgte, men Den Sociale Ankestyrelse. Det var ankestyrelsen, der blev dømt, og det var ankestyrelsen, der skulle behandle sagsøgerens sag igen.

Hvis sagsøgte skulle have tilsidesat en forvaltningsretlig pligt til information, indebærer dette ikke generelt erstatningsansvar for sagsøgte. Retspraksis har fastslået, at erstatningsansvar kun pålægges, hvis en vejledning har været decideret forkert i forbindelse med borgerens henvendelse, og dette har resulteret i et tab, der kan dokumenteres. Der eksisterer ikke retspraksis om brud på informationspligt.

Hvis retten alligevel mener, at der kan pålægges erstatningsansvar, har sagsøgeren bevisbyrden for, at sagen opfylder de almindelige erstatningsretlige betingelser. Sagsøger skal kunne påvise, at

sagsøgte har handlet ansvarspådragende, selv om sagsøgte har forklaret om, hvorledes udviklingen har været fulgt. Det skal tages i betragtning, at det ikke var sagsøgte, men Den Sociale Ankestyrelse, der skulle behandle sagen. Sagsøgte skal også bevise, at der er årsagsforbindelse mellem den manglende information og det forhold, at sagsøger først i juli 2003 ansøgte om genoptagelse af sagen. Den hidtidige pressedækning af sagen havde tilsyneladende ikke fået sagsøgeren til at reagere. Sagsøgte har ikke løftet disse bevisbyrder.

Til støtte for den subsidære påstand har sagsøgte anført, at der tidligst kan blive tale om erstatning for differencen mellem pensionerne beregnet fra et rimeligt tidspunkt efter Socialministeriets orienteringsskrivelse af 16. april 2002.

Retten afgørelse og begrundelse:

Høje-Taastrup Kommune skal betale erstatning til A med 12.551 kr. med renter og sagsomkostninger som nedenfor bestemt.

Retten må give sagsøgte medhold i, at der skal sondres mellem pligt til generel information og pligt til vejledning ved konkrete henvendelser fra borgerne.

Ved vurderingen af, om sagsøgte har været forpligtet til lokalt at informere kommunens førtidspensionister om Højesterets afgørelse, lægger retten vægt på, at Den Sociale Ankestyrelse i sine skrivelser til de underordnede pensionsmyndigheder tydeligt tilkendegav, at styrelsen ville foretage information af offentligheden. Det var ankestyrelsen, der var part i højesteretssagen. Ankestyrelsen sendte pressemeddelelse ud, og der var presseomtale af emnet. Ankestyrelsen tilkendegav, at kommunerne ikke skulle gennemgå sagerne og genoptage nogen af egen drift.

Parterne er enige om, at sagsøgte har opfyldt sin pligt efter forvaltningslovens § 7, stk. 1, om at vejlede de pensionister, der konkret henvendte sig med spørgsmål om genoptagelse.

Retten finder herefter ikke grundlag for at fastslå, at Høje-Taastrup Kommune i perioden efter Højesterets dom af 22. december 1999 har været forpligtet til generelt at informere kommunens førtidspensionister.

I april 2002 rettede Ældre Sagen imidlertid henvendelse til Høje-Taastrup Kommune om, hvilken information kommunen havde givet borgerne. Socialministeriet henlede også sagsøgtes opmærksomhed på, at der formentlig fortsat var førtidspensionister, der ikke var således informerede, at de havde begæret deres sager genoptaget. Herefter burde det have stået Høje-Taastrup Kommune klart, at der lokalt var et udekket informationsbehov om Højesterets afgørelse og mulighederne for genoptagelse.

Retten finder derfor, at Høje-Taastrup havde anledning og pligt til at følge Socialministeriets opfordring til at annoncere lokalt, sådan som det også skete den 23. juni 2004 i Tåstrup Avis.

Ved vurderingen af, om denne manglende information bør medføre erstatningsansvar for sagsøgte, lægger retten afgørende vægt på, at der er tale om løbende ydelser til borgerne. Ydelserne forældes, og borgerens krav på regulering af ydelserne afhænger derfor af tidspunktet for ansøgningen om genoptagelse.

Det kan ikke tillægges nogen selvstændig betydning, at sagsøgte efter de citerede udtalelser i Tåstrup Avis formentlig ikke har været opmærksom på forældelsesproblematikken. >> 966 >>

Høje-Taastrup Kommune har ikke forklaret nærmere om de vurderinger, der har været anlagt om informations- og forældesspørgsmålet. Rettens bedømmelse må derfor foretages bl.a. på grundlag af de citerede udtalelser til Tåstrup Avis, mødereferaterne fra Foreningen af Socialchefer og indholdet af korrespondancen med Ældre Sagen.

Retten lægger efter disse oplysninger til grund, at sagsøgte troede at have kontakt med alle relevante førtidspensionister. Denne tro må betegnes som ubegrundet og forkert, når sagsøgte ikke nærmere har redegjort for de sammenligninger, der angives at have været foretaget. Og når det tages i betragtning, at A ikke havde nogen som helst kontakt til sagsbehandlere eller pensionskontor i den relevante periode.

Det fremhæves, at A og mange andre førtidspensionister, netop fordi de er tilkendt førtidspension, dårligt er i stand til selv at opsøge information og vejledning.

Under disse omstændigheder finder retten, at Høje-Taastrup Kommune har handlet ansvarspådragende ved ikke i april/maj 2002 at have informeret førtidspensionisterne i kommunen om mulighederne for genoptagelse af pensionsager efter Højesterets dom.

Der findes intet grundlag for at nedsætte A's krav på erstatning på grund af egen skyld, og det findes

ved - -'s forklaring dokumenteret, at årsagen til den sene anmodning om genoptagelse skyldes ukendskab til muligheden for genbehandling af sagen på det allerede foreliggende grundlag.

Erstatningen fastsættes som forskellen mellem den udbetalte forhøjede almindelige førtidspension og mellemste førtidspension for månederne juni 1997 til og med juli 1998. Retten har lagt til grund, at A ville have ansøgt om genoptagelse i maj 2002, hvis Høje-Taastrup Kommune havde opfyldt sin informationspligt. Erstatningen er efter parternes oplysninger om gældende satser beregnet til 12.551 kr.

Ved omkostningsafgørelsen har retten lagt vægt på, at det ved dommen er fastslået, at sagsøgte har handlet ansvarspådragende, hvilket sagsøgte har bestridt.

Thi kendes for ret:

Sagsøgte, Høje-Taastrup Kommune, skal inden 14 dage betale 12.551 kr. med tillæg af procesrenter fra den 11. august 2004 til A.

Inden samme frist skal sagsøgte betale sagsomkostninger til Ældre Sagen som mandatar for A med 10.000 kr.

Østre Landsrets dom.

Tåstrup Rets dom af 28. april 2005 er anket af Høje-Taastrup Kommune med påstand om frifindelse.

Indstævnte, Ældre Sagen som mandatar for A, har endeligt påstået appellanten dømt til at betale 36.207 kr. med tillæg af procesrente fra den 11. august 2004, subsidiært et mindre beløb efter landsrettens skøn og mere subsidiært stadfæstelse.

Der er for landsretten afgivet supplerende forklaring af - - -.

- - - har supplerende forklaret bl.a., at hans hustru har forhøjet blodtryk, og at hun ikke tåler den ophidselse, som deltagelsen i retssagen ville medføre. Frem til ankestyrelsens afgørelse den 1. marts 1994 havde hun gennemgået en meget opslidende proces i kommunen, og var blevet nedvurderende behandlet. Da han i 2000 læste om Højesterets dom, var han ved at afvikle sin forretning og skulle samtidig stå for alle de gøremål, som hans hustru ikke kunne klare. De vurderede derfor, at der ikke var overskud til at starte en ny opslidende proces med kommunen. Det var først med artiklen i Tåstrup Avis i juli 2003, at han blev klar over, hvad der skulle til for at få førtidspensionssagen genoptaget. Hans hustru havde indtil da modtaget månedlige pensionsmeddelelser og pension fra Høje-Taastrup Kommune, men kommunen havde ikke i øvrigt informeret hende.

Parterne har i det væsentlige procederet som for byretten.

Landsrettens begrundelse og resultat:

Ved vurderingen af, om appellanten har handlet ansvarspådragende over for indstævnte, lægger landsretten særlig vægt på, at det af Socialministeriets skrivelse af 16. april 2002 til appellanten fremgik, at det var tvivlsomt, om førtidspensionisterne i tilstrækkeligt omfang var informeret om deres muligheder for at få genoptaget deres pensionssag, at pensionisterne skulle have den pension, som de var berettigede til, og at det i den forbindelse var »kommunernes ansvar at vejlede og informere borgerne om deres rettigheder.«

Med denne bemærkning, og i øvrigt af de grunde, der er anført af byretten, stadfæster landsretten dommen.

Efter sagens forløb og udfald fastsættes sagens omkostninger for landsretten med udgangspunkt i landsretspræsidenternes vejledende satser i proceduresager, som angivet nedenfor.

Thi kendes for ret:

Byrettens dom stadfæstes.

I sagsomkostninger for landsretten skal appellanten, Høje-Taastrup Kommune, inden 14 dage betale 10.000 kr. til indstævnte, Ældre Sagen som mandatar for A.